

GÚs 4009/05-40

Bratislava 29. decembra 2005

Ústavný súd

Slovenskej republiky

Košice

Podľa čl. 130 ods. 1 písm. a) Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „Ústava“) v spojení s § 18 ods. 1 písm. e) a § 37 ods. 1 zákona Národnej rady slovenskej republiky 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov (ďalej len „zákon o ÚS SR“) podávam

n á v r h

na začatie konania v súlade § 25 ods. 4 zákona č. 657/2004 Z. z. o tepelnej energetike (ďalej len „zákon č. 657/2004 Z. z.“) s článkom 1 ods. 1 vetou prvou, článkom 35 ods. 1 a článkom 55 ods. 2 Ústavy.

Súčasne navrhujem, aby Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „súd“) podľa čl. 125 ods. 1 písm. a) Ústavy a § 37 až § 41 zákona o ÚS SR vydal

n á l e z :

Súd na verejnom zasadnutí takto rozhodol:

Ustanovenie § 25 ods. 4 zákona č. 657/2004 Z. z. o tepelnej energetike nie je v súlade s článkom 1 ods. 1 vetou prvou, článkami 35 ods. 1 a článkami 55 ods. 2 Ústavy.

O d ô v o d n e n i e

Dňa 1. januára 2005 nadobudol účinnosť zákon č. 657/2004 Z. z.. Tento zákon v platnom znení obsahuje i ustanovenie § 25 ods. 4.

Podľa § 25 ods. 4 zákona č. 657/2004 Z. z. (ďalej len „napadnutá právna úprava“) overovanie hospodárnosti prevádzky sústavy tepelných zariadení podľa odseku 2 písm. c) vykonáva za úhradu vo výške ekonomicky oprávnených nákladov príspevková organizácia zriadená ministerstvom.

Podľa čl. 1 ods. 1 vety prvej Ústavy, Slovenská republika je zvrchovaný, demokratický a právny štát.

Podľa čl. 35 ods. 1 Ústavy každý má právo na slobodnú voľbu povolania a prípravu naň, ako aj právo podnikat' a uskutočňovať inú zárobkovú činnosť.

Podľa čl. 55 ods. 2 Ústavy, Slovenská republika chráni a podporuje hospodársku súťaž. Podrobnosti ustanoví zákon.

Podľa čl. 152 ods. 4 Ústavy výklad a uplatňovanie ústavných zákonov, zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov musí byť v súlade s touto ústavou.

Týmito ústavnými článkami sa Národná rada Slovenskej republiky (ďalej len „zákonodarca“) dôsledne neriadila.

Základom hospodárskej súťaže je voľnosť vstupu na trh, rovnosť pravidiel správania sa na trhu účastníkov v hospodárskej súťaži. Slovenská republika v článku 55 ods. 2 Ústavy SR zaručuje, že zabezpečí základné pravidlá vstupu do hospodárskej súťaže a účasti na nej, pretože trhovú ekonomiku sa nemôže bez nej normálne vyvíjať.

Právo podnikat' je ústavnou zárukou slobody výkonu hospodárskej činnosti podľa uváženia. I keď je možné ho vo verejnom záujme obmedziť zákonom, zákonodarca musí pritom rešpektovať aj iné zásady, zakotvené v Ústave, najmä existenciu hospodárskej súťaže.

Tu je možné poukázať napr. na nálezy Ústavného súdu SR z 27.februára 1997 sp. zn. PL.ÚS 7/96, z 19.júna 1998 sp. zn. PL. ÚS 13/97. Z uvedených nálezov Ústavného súdu SR jednoznačne vyplýva, že: „právo podnikat' je ústavnou zárukou slobody, výkonu hospodárskej činnosti podľa uváženia“. Ústavný súd sa tak isto zaoberal aj verejným záujmom na obmedzenie hospodárskej súťaže. Pričom skonštatoval, že tento nemožno predpokladať, ale treba ho preukázať. V Slovenskej republike však nikdy neboli uvedené dôvody, pre ktoré by bolo možné obmedziť hospodársku súťaž vo verejnom záujme. Tak isto aj obmedzenie práva na podnikanie nemôže mať svojvoľný charakter, ale musí sa diať na základe verejného záujmu. Tento princíp patrí pri tvorbe práva k všeobecným princípom právneho štátu. Zákonodarca však svoj postup pri obmedzení podnikateľských aktivít, pri prevádzke sústavy tepelných zariadení pre fyzické a právnické osoby ničím nezdôvodnila teda postupoval v rozpore s vyššie uvedeným princípom.

Overovanie hospodárnosti prevádzky sústavy tepelných zariadení bolo až do 31. decembra 2004 voľnou živnosťou, ktorú vykonávali na základe živnostenského oprávnenia fyzické osoby, právnické osoby ako aj Slovenská energetická agentúra ako príspevková organizácia Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky.

Od 1.januára 2005 bolo konkurenčné hospodárske prostredie na úseku činnosti overovania hospodárnosti prevádzky sústavy tepelných zariadení narušené a došlo k vážnemu obmedzeniu hospodárskej súťaže a týmto následne k narušeniu hospodárskej trhovej ekonomiky ako základného ústavného princípu v spomenutej oblasti ekonomiky. Takéto obmedzenie hospodárskej súťaže sa však neopiera o žiaden dôvod. Predmetná činnosť nemá strategický význam pre Slovenskú republiku ako takú, ani pre chod jej hospodárstva. Ani samotný predkladateľ návrhu zákona v dôvodovej správe neuvádza žiaden argument na podporu takehoto závažného znemožnenia hospodárskej súťaže. V tejto súvislosti treba zdôrazniť, že predkladateľ k tejto problematike neuvádza vôbec žiaden argument, takže samotná dôvodová správa prechádza túto zmenu právneho stavu mlčaním. Z uvedeného vyplýva, že nie je reálne daný žiaden verejný záujem na postulovaní právnej úpravy

znemožňujúcej hospodársku súťaž na úseku overovania hospodárnosti prevádzky sústavy tepelných zariadení.

Ak zákonodarca za tohto skutkového stavu prijal napadnutú právnu úpravu, zasiahol bez dostatočného dôvodu i do právnej istoty subjektov, ktoré si túto činnosť slobodne vybrali v minulosti ako predmet svojho podnikania a investovali svoje prostriedky do prístrojov a zariadení umožňujúcich túto činnosť technicky vykonávať. Ochrana právnej istoty subjektov práva je však jedným zo základných pilierov právneho štátu a je úlohou zákonodarcu pri svojej zákonodarnej činnosti plne rešpektovať a chrániť všetky aspekty právnej istoty. Ak teda prihliadneme na povinnosť zákonodarcu realizovať výklad a uplatňovanie zákonov v súlade s Ústavou, musíme nevyhnutne vyžadovať aj rešpektovanie jednotlivých ústavných článkov v ich vzájomných súvislostiach už pri tvorbe zákonov samotných. Možnosť danú zákonodarcovi obmedzovať zákonom výkon povolání či činností nemožno vnímať ako bezhraničnú, ale len ako možnosť uplatniteľnú v medziach stanovených aj inými článkami Ústavy, než je článok 35 ods. 2, ktorý túto možnosť poskytuje.

Ak teda zákonodárca prijal napadnutú právnu úpravu bez dostatočného dôvodu zapríčinil zánik hospodárskej súťaže v oblasti činnosti overovania hospodárnosti prevádzky sústavy tepelných zariadení, čím bez dostatočného dôvodu zasiahol do práva podnikat' a narušil tak i právnu istotu subjektov, ktoré až do prijatia napadnutej právnej úpravy túto činnosť vykonávali ako predmet svojho slobodne zvoleného podnikania.

Z tohto dôvodu nie je napadnutá právna úprava v súlade s čl. 1 ods. 1 vetou prvou, čl. 35 ods. 1 a čl. 55 ods. 2 Ústavy.

Z dôvodov vyššie uvedených je tento návrh právom podaný a preto mu žiadam vyhovieť.

Ing. Dr. Dobroslav Trnka
generálny prokurátor